

Landsorganisasjonen i Norge

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.
Arkivkode: 431 C
Dato: 18.9.2009
Saksnr: 2007/02425

- 070

Deres ref.

Vår sak
09/01043-010 008852/09 RRH
600.00

Sted/Dato
Oslo, 17.09.09

UNGDOMS FRITIDSMILJØ, DEMOKRATISK DELTAKELSE OG INNFLYTELSE LOKALT

Landsorganisasjonen i Norge (LO) har mottatt departementets brev av 21. april 2009 angående ovennevnte.

LO har pr brev 21. mai 2007 til Barne- og likestillingsdepartementet tatt til ordet for at det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet bør lovfestes som et offentlig ansvar. LOs utgangspunkt er at dette arbeidet bør startes gjennom blant annet en Norsk Offentlig Utredning.

LO er i hovedsak enige i de forslag ekspertgruppen foreslår for å styrke ungdoms fritidsmiljø, deltakelse og innflytelse. Rapporten viser at det er et sterkt behov for mer kunnskap og LO mener at rapporten bør bli starten på en bred satsning på ungdom og de som jobber med ungdom. Rapportens forslag må følges opp. LO vil fremheve følgende områder i oppfølgingen av rapporten:

LO vil fremheve behovet for å legge til rette for et kompetanseløft for de ansatte som arbeider med ungdoms fritid. En gjennomgang av utdanningstilbud og utdanningsbehov må ta høyde for alle grupper og utdanningsnivåer. Dette er tilsvarende viktig for utdanning på videregående skole og fagskolenivå. Det er ønskelig å se nærmere på innholdet i grunnutdanning og vurdere påbyggingsmuligheter på fagskolenivå innenfor for eksempel ungdomskunnskap og fritidspedagogikk. LO mener at ytterligere utdanningsbehov utover dagens tilbud må vurderes nøye. Det kan ha verdi å utvikle relevante mastertilbud innenfor området men det finnes allerede i dag flere relevante bachelorgrader som kvalifiserer til arbeid i fritidssektoren. Det at det i dag er et flerfaglig felt er i seg selv en styrke for fritidsfeltet.

LO mener det er viktig å etablere et nasjonalt kompetansesenter for ungdomsarbeid og fritidspedagogikk som kan holde seg løpende orientert om situasjonen på fritids og ungdomsfeltet. Rapporten viser at det er et sterkt behov for mer kunnskap om ungdom

og fritid. Det er positivt at et slikt senter legges til et høyskole/universitetsmiljø. Utvikling av forskningsbasert kunnskap på området vil være et viktig bidrag for å styrke arbeidet på fritidsfeltet. Dette kan sikre kontakt mellom praksis, utdanning og forskning. LO vil samtidig fremheve at det er viktig at sentret har nær kontakt med "grasroten" slik at det oppleves som relevant for det lokale ungdomsarbeidet og de som arbeider med ungdom.

LO støtter behovet for mer forskningsbasert kartlegging og analyse av lokale kulturaktiviteter, kommunale kulturskoler, fritidsklubber og ungdomshus. Kartleggingen bør ha et bredt fokus på variasjonen av kommunale tilbud/aktiviteter for ungdom og inkludere oppsøkende og forebyggende arbeid. Det bør være et særskilt fokus på ansattes kompetanse og tiltakenes brukergrupper. Det er også nødvendig med mer dokumentasjon om barne- og ungdomsarbeiderens rolle og muligheter i fritidsfeltet.

Gode lønns- og arbeidsvilkår er med på å heve statusen for å arbeide i fritidssektoren. Arbeidsfeltet ungdoms fritid er i dag preget av et høyt antall deltidsstillinger, for eksempel er 91 prosent av de ansatte på kulturskolene deltidsansatte. LO støtter ekspertgruppens forslag om sterkere satsning på heltidsstillinger. Sterkere satsning på heltidsstillinger vil gjøre det enklere å besette stillinger i mindre kommuner, samtidig blir det enklere å rekruttere og beholde godt kvalifiserte medarbeidere. LO mener at retten til heltid må lovfestes.

Det ser ut til at ekspertgruppen foreslår en samorganisering/samlokalisering av kulturtilbudene i kulturskolen og i fritidsklubbene. LO vil advare mot dette. Kulturskolene er et kulturpedagogisk tilbud med krav om oppmøte, hjemmearbeid og egenbetaling. Fritidsklubbene er mer frivillig i sin natur og stiller ikke krav til oppmøte, samt at de bør være gratis.

Det er forventet at kulturskolene skal være en aktiv aktør i samarbeid med skoleverket og det lokale kulturlivet. Dette la også "Skapende læring – strategiplan for kunst og kultur i opplæring" fast. De færreste kommuner har iverksatt intensjonen i planen. LO foreslår at det utarbeides en ny Skapende læring som bygger på forrige plan og som setter mål for fire nye år. Kulturskolene er en av de viktigste arenaene der alle barn har likeverdige muligheter til kulturaktivitet. Fjerning av øremerkede tilskudd og maksimumsgrensen for egenbetaling, som ble gjort i 2004, har ført til tiltagende sosiale forskjeller i tilgangen til kultur opplevelser og kulturopplæring. LO mener derfor at det bør gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn, som ønsker det, får et kulturskoletilbud av god kvalitet og til en rimelig pris.

LO støtter forslaget om en plikt for kommunene til å utarbeide et demokratiprogram for ungdom. Demokratiprogrammet må være tverrsektorielt og ta innover seg ulike politikkområder. Alle kommuner bør etablere både representative og deltagerdemokratiske medvirkningsmuligheter for å sikre at mangfoldet i ungdomsmiljøet gjenspeiles i kommunenes politikktutforming. I den forbindelse bør også kommunene ha en lokal plan for en helhetlig ungdomspolitik. Dette er et viktig virkemiddel i arbeidet med å synliggjøre og systematisere kommunens ungdomsarbeid.

Arbeidet med å styrke ungdoms deltagelse og medbestemmelse bør ses i sammenheng med allerede eksisterende ordninger som for eksempel kommunens barnetalsperson. Barnetalspersonordningen er i dag tatt i bruk i varierende grad. En styrket og mer helhetlig tilnærming til barn og unges medbestemmelse og deltagelse bør medføre at for eksempel barnetalspersonordningen utvides og styrkes med innhold og ressurser. Det er i tillegg til økt medbestemmelse og deltagelse for ungdom viktig at det følger med ressurser slik at de nye ordningene får en reell funksjon og ikke blir nok et tiltak som kun viser gode intensjoner men ingen resultater.

LO registrerer at det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet både tiltaksmessig og lovmessig i liten grad har blitt vurdert av ekspertgruppen. Rapporten bruker ungdoms innflytelse lokalt som argument mot sterkere lovfesting uten å se nærmere på ulike modeller for lovfesting eller juridiske vurderinger omkring lovfesting. Vi vet at tjenester for barn og unge ofte blir salderingsposter i kommunebudsjettene. Derfor er også forebyggende tiltak mangelfullt utbygget mange steder. Kontinuitet i tjenestetilbudet for brukerne og trygghet og forutsigbarhet for ansatte blir også skadelidende. En lovfesting vil kunne motvirke disse negative effektene.

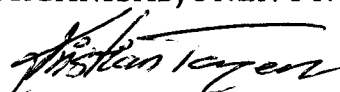
Et annet svakt punkt i rapporten er utsatte og marginaliserte ungdommer hvor det ikke er noen konkrete anbefalinger eller forslag til tiltak. Det er store utfordringer knyttet til ungdom i disse gruppene og en oppfølging av denne delen av rapporten er svært viktig. Oppsøkende arbeid er i denne sammenheng et viktig virkemiddel for å inkludere ungdom som er utsatte eller i marginale posisjoner i fritidsmiljøet. Dette bør ses i sammenheng med Barne- og Likestillingsdepartementets rapport, "Oppsøkende og utadrettet arbeid overfor ungdom utenfor opplæring og arbeidsliv", som berører denne utfordringen.

LO savner også fokus på spesifikke utfordringer i forhold til gutter og jenter i ungdoms fritidsmiljø. Gutter og jenter har forskjellige interesser og dermed oppstår det ulike behov i forbindelse med fritidsaktiviteter. Det er her behov for mer kunnskap om de kjønns spesifikke utfordringene knyttet til ungdoms deltagelse i fritidsaktiviteter. Behov for kunnskap er også aktuelt ikke bare ut fra den enkeltes interesser men også andre utfordringer som oppstår på fritidsarenaen. For eksempel er seksuell trakassering i ungdomsmiljøet lite kartlagt i Norge.

LO støtter at det etableres kommunale tiltak for å inkludere unge fra lavinntektsfamilier, unge med innvandrerbakgrunn og unge med nedsatt funksjonsevne i fritidsaktiviteter. Økonomi er et avgjørende element for å sikre deltagelse for unge fra lavinntektsfamilier. LO mener at et gratis fritidstilbud skal være et kommunalt ansvar. Et gratis kommunalt fritidstilbud kan sikre mangfold og motvirke tendenser som ekskluderer ungdom uansett bakgrunn.

Vi viser til brev sendt Barne- og likestillingsdepartementet 21. mai 2007 hvor vi ber departementet vurdere tiltak herunder en Norsk Offentlig Utredning. En Norsk Offentlig Utredning bør vurdere spørsmål om lovfesting av det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet som et offentlig ansvar.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Kristian Tangen

Jan Lajord

Saksbehandler: Robert Hansen